

تاریخ دریافت: ۹۷/۱۲/۱۲

تاریخ پذیرش: ۹۸/۲/۸

فصل نامه علمی - پژوهشی عصر آدینه

سال دهم، شماره ۲۴، زمستان ۱۳۹۶

عرفان یهودی کابالا و آخرالزمان در فیلم های سینمایی هالیوود

فائزه کریمی مهر^۱

سیدرضا نقیب السادات^۲

چکیده

صاحبان اقتصاد جهانی، عمدتاً سرمایه داران یهودی مسلک اند که اقتداری بسیاری از زمینه های ارتباطی از جمله سینمای هالیوود را در اختیار دارند. این افراد برای توسعه نفوذ و آیین مورد تبعیت خود، از مکانیزم های ارتباطی و عناصر پُر جاذبه فیلم استفاده می کنند. بخش بزرگی از تولیدات کنونی هالیوود در حوزه آخرالزمان و پایان دنیا است که عمدتاً معطوف به تفکر آخرالزمانی کابالا و نظام صهیون است. آن چه که در این پژوهش مورد تاکید است؛ این است که چه عناصری از تفکر و عرفان یهودی (کابالیسم) با قالب آخرالزمانی و با استفاده از جاذبه های تولید فیلم های سینمایی به مخاطب عرضه می شود و چگونه در لایه لای پیام های مستقیم و صریح عناصر پنهان و غیر صریح در تفکر مخاطب جاگیر می شود.

پژوهش حاضر، پژوهشی اکتشافی است که به کشف چالش های موجود در عرصه عملکرد فیلم های سینمای هالیوود در زمینه آخرالزمان است. روش مورد استفاده، روش تحلیل روایت narrative Analyses با تکنیک ترکیبی است. جامعه آماری فیلم های سینمایی آخرالزمانی تولید شده در یک دهه اخیر است. نتایج نشان داد که روایت موعود در سینمای هالیوود، روایتی

۱. کارشناس ارشد علوم ارتباطات اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی (faezeh.karimimehr@yahoo.com).

۲. عضو هیئت علمی دانشکده ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی (naghibulsadat@yahoo.com).

مبتنی بر عرفان یهودی و منجیانی میرا است که بعضاً تخریب‌گرو
نشانه‌هایی از تفکر کابالا در آن وجود دارد.

واژگان کلیدی

کابالیسم، عرفان یهودی، سینمای هالیوود، عناصر بصری و روایت
آخرالزمانی (موعود).

مقدمه

پژوهش در خصوص آخرالزمان؛ یکی از زمینه‌های مورد توجه در حوزه ارتباطات و رسانه‌ها است. در این عرصه بسیاری از پیام‌های ارتباطی تولید شده در غرب؛ نمایشی از آخرالزمان مبتنی بر عرفان یهودی است. موضوع موعود در همه ادیان الهی مورد تأکید است، لیکن تفکر آخرالزمان با منجی مصلح در دین مبین اسلام و تفکر شیعیان است که مورد تأکید است اما در نگاه ادیان دیگر منجی وجود دارد، لیکن مصلح نیست بلکه انسانی میرا و خود؛ مخرب است که با سیاست‌مداران در ارتباط است و به دنبال نجات جسم و جان انسان‌ها است. موضوعی که در این پژوهش مورد تأکید محققان است، این است که جاذبه‌های تولید سینمایی در خصوص پایان دنیا و آخرالزمان، با عناصری ترکیب شده است که این عناصر متعلق به آیینی خاص به نام کابالیسم است. که اعتقادات ادیان مختلف، به خصوص مسلمانان را به چالش می‌کشد. به عبارت دیگر در تعارض با دیدگاه‌های مسلمانان، مسیحیان و پیروان سایر ادیان الهی به غیر از یهود است. نشانه‌های کابالا، در ارتباط با پایان دنیا و موعود، به شکل اغراق آمیز در اکثر تولیدات هالیوودی مربوط به آخرالزمان به شکل اغراق آمیز دیده می‌شود. این امر به تماشاچی، به شکل غیرمستقیم زمینه پذیرش، عناصر و نمادهایی را می‌دهد که در لابه لای عناصر بصری، نشانه‌ها و یا حتی گفتارهای سینمایی به مخاطب ارائه می‌شود. در دنیای واقع بر اثر کثرت نمایش و گستردگی ارائه این مضامین و عناصر، این مخاطب، تسلیم پذیرش، این نمادها و مدافع آن می‌گردد. این پژوهش به این موضوع و نحوه عملکرد سینماگران هالیوودی - که با سرمایه‌های تجار یهودی تولید می‌گردد - در نمایش آخرالزمان با عرفان خاص یهودی می‌پردازد. عناصر مورد تأکید در این روایت‌گری، زمینه‌های موضوعی مرتبط با آخرالزمان، قالب‌های ارائه آن، عناصر روایت (عناصر بصری، محتوایی، نشانه‌ها)، منجی و موعود ترسیم شده خواهد بود.

هدف اصلی این پژوهش، شناخت عناصر عرفان یهود (کابالا) و آخرالزمان در فیلم های سینمایی هالیوود است. اهداف فرعی تحقیق شامل موارد زیر است:

- شناخت عناصر بصری مرتبط با تفکر کابالا در فیلم های سینمایی آخرالزمان هالیوود؛

- شناخت نوع روایتگری هالیوود از آخرالزمان مبتنی بر عناصر عرفان یهودی؛
- شناخت نمادها و نشانه های مرتبط با عناصر عرفان یهودی نسبت به آخرالزمان در فیلم های سینمایی هالیوود؛
- شناخت نحوه نمایش آخرالزمان مرتبط با عناصر عرفان یهودی در فیلم های سینمایی هالیوود؛
- شناخت شیوه های جاذبه بخشی به فیلم های سینمایی هالیوودی مرتبط با عناصر عرفان یهودی در فیلم های سینمایی هالیوود؛
- شناخت ساختار پیام های مرتبط با عناصر عرفان یهودی در فیلم های سینمایی هالیوود.

تدارک نظری تحقیق

۱. کابالیسم چیست؟

کابالا یا قبالا، نامی است برای مکتب صوفی گری مذهبی در یهودیت که حکمت مستور یا علم الاسرار نیز نامیده شده و آغاز آن در دوره دوم بیت همیقداش (بیت المقدس) است. این تصوف، یک روش متافیزیکی یا رازورزانه است و مدعی است که فرد برگزیده از طریق آن، خداوند و کائنات را می شناسد. این روش، او را از حد متعارف دانش، بالاتر می برد و سبب درک معنای ژرف و طرح آفرینش می گردد (گل سرخی، ۱۳۷۷: ۵۲۷). فیبر اولیوت مورخ یهودی، مصر باستان را خاستگاه کابالا می داند. به عقیده وی ریشه های کابالا، سنتی است که بعضی رهبران یهودی در مصر باستان آن را آموختند و نسل به نسل به صورت شفاهی منتقل کردند (یحیی، ۱۳۸۵: ۲۳).

۲. مؤلفه های کابالا

جادو محور: با آن که تورات در فقرات مختلفی، سحر را ممنوع اعلام کرده بود، قبالاییان بی توجه به هشدارهای تورات، مشتاقانه آن را فرا گرفتند

(محسنیان راد، ۱۳۹۲: ۳۴۹).

شرگرایی: همزمان با تحریف کتاب خدا در میان یهودیان، درباره شیطان و قدرتش اندیشه‌هایی نادرست شکل گرفت. بسیاری از اساطیر باستانی مصر، یونان و روم، به گونه‌ای برای خدایان فرعی استقلال قائل‌اند و همین اصالت دادن به فرشتگان ویژه یا دیگر موجودات که از مظاهر نام‌ها و صفات خدای سبحان هستند، سبب محدود شدن خدا می‌شود (فرج‌نژاد، ۱۳۸۸: ۱۲۶). تأثیرگذاری این اندیشه‌ها بر قبلا، یکی از دلایل قدرت گرفتن شر و شیطان در عقاید این مکتب به شمار می‌رود. حضور و اهمیت قوای شر در منابع یهودی به حدی است که وجهه تاریک جهان و ارواح ناپاک را به روشنی توصیف کرده‌اند (شوالیه و گریبان، ۱۲۸۸: ۵۹۷). این برداشت چندگانه از خدا و فرمانروایی چندین خدا بر جهان مخالف توحید است. در فلسفه توحید محور اسلامی، هیچ یک از تجلیات خدا بیگانه از ذات نیست و از دایره وحدت خارج نمی‌شود.

شریعت‌گریزی: شریعت عبارت است از قوانین، اوامر و نواهی خداوند برای سعادت بشر. گرشوم شولم درباره چگونگی نابود شدن شریعت به وسیله آموزه‌های کابالایی می‌نویسد:

بزرگ‌ترین نمادهای آئین قبلا با دنیای اسطوره می‌آمیزد. تمام اسطوره‌های کهن که از مؤلفان کتاب باهرو نیز کل قبلا بر جای مانده است، جملگی میراثی است که از آئین گنوسی به یهودیان به ارث رسیده است و اینها به سهولت باعث نابودی شریعت و قانون شده‌اند (شولم، ۱۳۸۵: ۸۳).

گرچه زوهر خود را مدافع شریعت یعنی دین سنتی‌ای می‌داند که در تلمود و تفسیرهایش تعیین شده است، از آن‌جا که معتقد است آموزه‌های رمزی (کابالا) از تعالیم همگانی تلمودی (شریعت) برترند، خود را بالاتر از سنت قلمداد می‌کند (وایدا، ۱۳۸۰). بنابراین تصوف کابالا با ادعای برتری نسبت به قوانین شریعت، در بسیاری از فرامین الهی را تردید روا می‌دارد و با صرف نظر از انجام اعمال عبادی و ارتکاب نواهی، در پی عدم تبعیت از شریعت است. برای مثال روی‌آوری گسترده کابالا به جادو، از جمله مواردی است که برخلاف نص صریح شریعت حتی در دین موسی علیه السلام است.

عددگرایی: از آن‌جا که جادوگران برای تغییر حوادث از اورادی بهره می‌گیرند، استفاده صحیح از اعداد برای آنان نقشی مهم دارد؛ زیرا هر عددی در میدان عمل و ارتباطات

کیهانی اش دیده می شود و از این رو استفاده از عدد درست، تعداد صحیح تکرارها و اوراد جادویی، تپهیرها و چرخش ها برای توفیق در عمل جادوگری کاملاً تعیین کننده تلقی می شوند (آنه ماری، ۱۳۸۹: ۲۳). این عددگرایی پیچیده و اعتقاد به ارزش وجودی برای ترکیب اعداد و نتایج حاصل از آن، بدون در نظرگیری اراده خدا در حصول این نتایج، از جمله انحرافات کابالیسم قلمداد می شود؛ انحرافی که به محدود ساختن قدرت خدا و قدرت مخصوص برای جادوگری می انجامد (مهدیان و فرج نژاد، ۱۳۹۳: ۱۳۶).

۳. خدا در اندیشه کابالا: سفیروت های ده گانه

براساس مکتب کابالا جهان تحت فرمان یک خدا نیست، بلکه خدایان پرشمار با مشخصات و تأثیرات گوناگون که از یک تیرگی سرچشمه گرفته اند، جدی از علت العلل بر آن فرمان می رانند (اسرائیل، ۱۳۸۷: ۷۲). کابالا برخلاف یهودیت ظاهری، قائل است که خلقت جهان از طریق سلسله ای از فیضانات مقام الوهیت یا این سوف صورت گرفته است. این ساختارهای فیض یا ده سفیرا نشان دهنده هماهنگی دقیقاً متوازی اند که برای سیلان نیروی الهی این امکان را فراهم می آورند تا بقای انسان و طبیعت تأمین شود (هینلز، ۱۳۸۶: ۴۸۰). سفیرا به معنای شمار و محاسبه است و تعداد آن، ده عدد است. این سفیراها عبارت اند از: تاج (کثیر)، خرد (شوکماه)، ادراک (بینا)، رحمت (چسد)، نیرو (گبورا)، زیبایی (تيفرث)، پیروزی (نتزاه)، شکوه (هود)، زیربنا (یزود) و سرانجام ملکوت (مالخوت) (شوالیه و گربران، ۱۲۸۸: ۵۹۷). این برداشت چندگانه از خدا و فرمانروایی چندین خدا بر جهان مخالف توحید است. در فلسفه توحیدمحور اسلامی، هیچ یک از تجلیات خدا بیگانه از ذات نیست و از دایره وحدت خارج نمی شود.

۴. آخرالزمان

در ادبیات غرب، معمولاً از آخرالزمان با اصطلاح «آپوکالیپس»^۱ و از نبرد و جنگ نهایی آخرالزمان که بین منجی جهانی و دشمنان او در می گیرد، با اصطلاح «آرماگدون»^۲ یاد می شود. اثرپذیری بالای و توجه تام سینمای غرب به مفاهیم برخاسته از کتاب های مذهبی تا حدی است که برخی تولیدات هالیوود، با صراحت تمام آپوکالیپس

1. APOCALIPSE

2. ARMAGEDON

یا آرماگدون نام‌گذاری می‌شوند. نکته شگفت دیگر و اغلب این آثار به لحاظ فنی خط داستانی یکسان دارند.

آخرازمان یکی از دغدغه‌های اصلی ذهن بشر از قرون گذشته تا به امروز بوده است. این‌که در آخر زمان چه خواهد شد؟ زندگی بشری به کجا خواهد کشید و آیا همه چیز نابود خواهد شد؟ یا نه! همه چیز رنگ و بوی الهی به خود گرفته و بشر روی آرامش و طعم سعادت را در این دنیا خواهد چشید. سؤالاتی است که ذهن دغدغه‌مند بشر همواره به دنبال پاسخ آن بوده است. ادیان مختلف سعی کرده‌اند تا حدودی به این موضوع پاسخ دهند و هریک ذهن بشر را به سمت و سویی هدایت کرده‌اند.

۵. آخرازمان در ادیان الهی

اعتقاد به آخرازمان جز لاینفک آموزه‌های تمامی ادیان و حتی ادیان دست‌ساز بشری است. به گونه‌ای که عدم پاسخ به پرسش آخرازمان ذهن نا آرام بشر را در وادی حیرت نهاده و سکون و آرامشی را که ثمره ایمان به ادیان و مکاتب است از بین می‌برد. از این رو اعتقاد به این آموزه وجه مشترک تمامی ادیان و مکاتب است (احمدوند و عزیزخانی، ۱۳۸۹: ۹۹). اعتقاد به ظهور منجی در آخرازمان در کتاب‌های جامعه‌شناسی به آن «فوتوریزم» و در تاریخ ادیان «مسیحیانیزم» می‌گویند، در اسلام از آن به «مهدویت» یاد شده است. در این راستا افراد انسانی با تمام گرایش‌های فطری و دریافت‌های غیبی به این نکته دست یافته‌اند که روز موعودی برای انسان‌ها وجود دارد که رسالت‌های آسمانی و فرمان‌های الهی در آن روز به تحقق کامل و هدف نهایی خود خواهد رسید. در آن روز تحقق و استقرار و حتمیت سرنوشت محتوم انسان پس از گذشت تاریخ و پس از رنج‌های بسیار به وقوع خواهد پیوست و همه شاهد آن خواهند بود (صدر، ۱۳۸۹: ۵۹).

آخرازمان بی‌شک نام دورانی است که در آن سختی و اتفاقات فراوانی در زندگی بشر روی می‌دهد و بشر خسته از همه قید و بندها را به سوی ایمان و باور مطلق به این موضوع می‌رساند که باید دنیا و زندگی بهتری را در پرتو عبودیت حضرت حق تجربه کرده و دست از قوانین خود ساخته‌اش کشیده و برای رسیدن به کمال و قرب الهی (مسئله‌ای که تحقق آن در همین دنیای مادی مژده داده شده) در مقابل فرامین الهی کرنش کند.

پرداختن به موضوع آخرازمان امری است که در سه دین بزرگ ابراهیمی با جزئیات دقیقی فراخور حال مردمان همان دوران بیان شده است. آرزوی ظهور یک مصلح، در

همه مذاهب، امری مشترک و از اصول مسلم اعتقادی ادیان به شمار می‌رود. انتظار موعود، نه تنها در ادیان زرتشتی، یهودی، مسیحی و اسلام وجود دارد، بلکه در کتب یونان قدیم، افسانه‌های میترا، کتب قدیم چینیان، عقاید هندیان و مصریان قدیم و نظایر آن نیز می‌توان یافت. انتظار موعود، موضوعی است که در همه مذاهب بزرگ جهان، از اهمیت خاصی برخوردار است. آرزوی ظهور یک مصلح بزرگ جهانی، در همه مذاهب مشترک بوده و از اصول مسلم اعتقادی این ادیان به شمار می‌رود (کریمی‌نیا، ۱۳۸۲: ۶۳). منجی‌گرایی و فرجام‌اندیشی، باور ظهور انسانی والا در پایان هستی و در هم پیچیده شدن بساط ستم و پستی به شکل‌های مختلف هم‌چون تار و پودی در اندیشه‌ها و آموزه‌های ادیان و اقوام و ملل مختلف جهان تنیده شده است. امید به چنین روز موعودی است که زندگی را در تمامی دوران‌ها برای حیات بشر در هنگامه سختی‌ها هموارتر کرده است. اندیشه انتظار بیش از هر چیز مشتمل بر عنصر خوش‌بینی نسبت به جریان کلی نظام طبیعت و سیر تکاملی تاریخ و اطمینان به آینده و طرد عنصر بدبینی نسبت به پایان کار بشر است، که طبق بسیاری از نظریه‌ها و فرضیه‌ها فوق‌العاده تاریک و ابتر است. امید و آرزوی تحقیق این نوید کلی جهانی انسانی، در زبان روایات اسلامی، «انتظار فرج» خوانده شده است (مطهری، ۱۳۷۳: ۵-۶).

انتظار و آموزه ظهور منجی یکی از آموزه‌های مشترک و فراگیر ادیان آسمانی و تحقق‌بخش آرمان دیرپای بشری برای زندگی در یک مدینه فاضله است. این آموزه از آرمان‌های تغییرنیافتنی و پایدار انسان طی قرن‌ها بوده است و پیامبران گذشته در میان امت‌های خویش از اصلاح اساسی در جامعه بشری و اجرای عدالت همگانی سخن می‌گفتند و ظهور مصلح بزرگ را به پیروان خود بشارت داده‌اند. از آن‌جا که بشر بر اساس فطرت خویش، به دنبال تحقق عدالت عمومی است تا همه گروه‌های جامعه از ستمگری، استبداد و محرومیت رها گردند، حالت انتظار در همه افراد بشری وجود دارد. تا جایی‌که اعتقاد به حتمی بودن ظهور موعود نجات‌بخش جهان، در مکاتب مادی نیز وجود داشته و عقیده دیگری افکار عمومی بشر را به سوی خود جلب کرده است (طاهری، ۱۳۸۸: ۶۴).

۶. سینمای هالیوود

هالیوود با عنوان قطب برنامه‌سازی تصویری امریکا، مجموعه‌ای از شرکت‌های سودآور

امریکایی بوده که از آغازین سال‌های ظهور صنعت سینما، در دهکده هالیوود به تولید فیلم‌های سینمایی پرداختند، اما به مرور زمان نام آن معادل تمامی صنعت سینمای امریکا گردید (تامسن و بوردول، ۱۳۹۳: ۱۸۴).

یهودیان صهیونیسم که خیلی زود به اهمیت تبلیغاتی صنعت سینمایی پی بردند برای مهار کردن آن به تکاپو افتادند و از همان اوایل ظهور این صنعت در جهان سعی کردند تا با پرداخت پول‌های هنگفت این صنعت را در راستای اهداف خود و در اختیار خود درآوردند. لذا دیری نپایید که یهودیان با خرید مشهورترین شرکت‌های تولید فیلم در جهان به ویژه در امریکا توانستند مهار این رسانه را در دست خود قرار دهند. نویسنده یهودی «نیل گابلر» در تحقیقی که به سال ۱۹۸۸ میلادی انجام شد، نشان می‌دهد که این یهودی‌ها بودند که تمام استودیوهای اصلی فیلم امریکا را پایه‌گذاری کردند (صفحات، ۱۳۸۷: ۷۱). در این زمینه باید گفت که «ویلیام فاکس» یهودی صاحب شرکت فاکس، «ساموئل گلدن» یهودی صاحب شرکت گلدن و «لوئیس مایر» یهودی صاحب شرکت مترو، می‌باشد هم‌چنان‌که شرکت‌های آر کی یو، پارامونت، وارنر، یونایتد آرتیت نیز به یهودی تعلق دارد. اساساً طبق مندرجات برخی منابع بیش از ۹۰ درصد از کل فعالان عرصه سینمای امریکا، از تهیه‌کننده و کارگردان تا بازیگر و فیلمبردار و تدوین‌گر یهودی هستند. برای توصیف سیطره صهیونیسم بر صنعت سینمای امریکا مقاله‌ای در نشریه «کریستین فری نیوز» چاپ لس‌آنجلس در شماره اول ماه آوریل ۱۹۳۸ این‌گونه می‌نویسد:

صنعت سینما در امریکا کاملاً یهودی است و یهود بدون رقیب در این عرصه می‌تازد و هرکس را که در جرگه آنان نباشد از میدان به در می‌کنند. همه افراد دست‌اندرکار این صنعت یا یهودی هستند یا طرفدار یهود. بر همین اساس شهر هالیوود به سدوم عصر حاضر تبدیل شد. هالیوود شهری است که در آن فضیلت از بین رفته و ردیلت بر آن حکم است (ابوغنیمه، ۱۳۸۰: ۷۱-۷۰).

روش تحقیق

ابتدا به سوال‌های این پژوهش می‌پردازیم:

سؤال اصلی

عناصر عرفان یهود (کابالا) و آخرالزمان در فیلم‌های سینمایی هالیوود چیست؟

سؤالات فرعی

عناصر بصری مرتبط با تفکر کابالا در فیلم‌های سینمایی آخرالزمان هالیوود کدام‌اند؟
نوع روایتگری هالیوود از آخرالزمان مبتنی بر عناصر عرفان یهودی چیست؟
نمادها و نشانه‌های مرتبط با عناصر عرفان یهودی نسبت به آخرالزمان در فیلم‌های سینمایی هالیوود چیست؟
نحوه نمایش آخرالزمان مرتبط با عناصر عرفان یهودی در فیلم‌های سینمایی هالیوود چگونه است؟
شیوه‌های جاذبه بخشی به فیلم‌های سینمایی هالیوودی مرتبط با عناصر عرفان یهودی در فیلم‌های سینمایی هالیوود چگونه است؟
ساختار پیام‌های مرتبط با عناصر عرفان یهودی کابالا در فیلم‌های سینمایی هالیوود چیست؟

پژوهش حاضر، پژوهشی اکتشافی است که به کشف چالش‌های موجود در عرصه عملکرد فیلم‌های سینمای هالیوود در زمینه آخرالزمان است. روش مورد استفاده، روش تحلیل روایت narrative Analysis با تکنیک ترکیبی است. جامعه آماری این تحقیق، فیلم‌های سینمایی آخرالزمانی تولید شده در یک دهه اخیر توسط هالیوود است.

یافته‌های تحقیق

پیش از ورود به ارزیابی یافته‌های تحقیق لازم است به این نکته اشاره کنیم، هنگامی که به عناصر کابالا می‌خواهیم بپردازیم، نشانه‌های این نوع از عرفان را در لابه‌لای ماجراهای روایت شده در فیلم‌ها دنبال می‌کنیم. بیشترین تولیدات با نمادهایی از تفکر کابالا که متصل به باور صهیونیست‌ها از آخرالزمان و یا موعود ارائه می‌شود و بیننده را با رموز جادوگری و جلوه‌هایی از این تفکر مواجه می‌سازد. این نشانه‌ها مخاطب سرپا تسلیم هیجان فیلم‌های آخرالزمانی را به شدت تحت تأثیر قرار داده و در دنیای واقعی آماده پذیرش این باور از آخر دنیا منجی و سرزمین موعود می‌کند. لذا ابتدا اشاره ای به نشانه‌ها و نشانه‌شناسی و دلالت‌های آنها می‌شود، سپس این نمادها در برترین فیلم‌های سینمایی هزاره سوم هالیوود مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

نشانه ها و نشانه شناسی

۱. روایت هالیوود از انواع آخرالزمان

نگاه به انواع آخرالزمان با عناصری از حیات اجتماعی است که به اقتضائات دنیای مدرن بیشتر نزدیک است. جنبه های فناورانه حیات اجتماعی امروز معرف پیشرفته ترین تجهیزات برای رفاه انسان است و همین تجهیزات در نگاه هالیوود به جای آن که زمام امور در اختیار انسان باشد طی محاسبات غلط علمی و یا هدایت ناخواسته از جانب موجودات غیرزمینی عنانش در اختیار همین فناوری قرار می گیرد. در واقع اصالت این نگاه در فیلم های برجسته انتهای دنیا در هالیوود بیشتر است اما به تفکر توراتی از آخرالزمان نیز نگاه های گوناگونی شده است. این تفکر دینی که دست مایه اقدامات اخیر خاخام یهودی «گروبرگ» در تبلیغات کابالیستی قرار گرفته است با عناصری از افسانه و اسطوره نیز درآمیخته شده و گونه های دیگری از آخرالزمان را شکل داده است.

۲. انواع آخرالزمان

راوی انواع آخرالزمان به شرح زیر است:

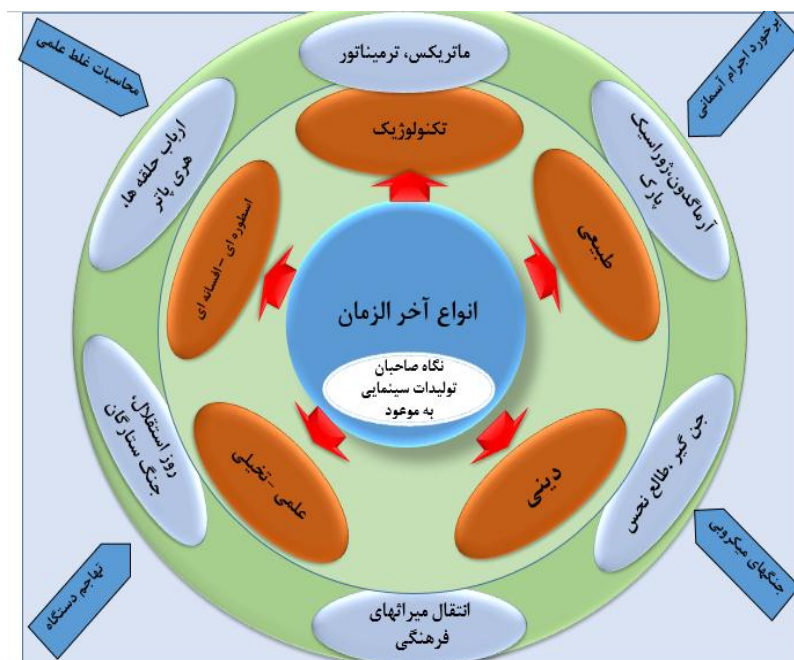
کنار موارد ارائه شده در بالا سایر گونه‌های آخرالزمانی را می‌توان به شرح زیر برشمرد:

آخرالزمان دراماتیک: انعکاس روابط عاطفی، زوج‌ها و خانواده‌ها در قالب‌های آخرالزمانی، با حسرت زندگی گذشته در دنیای روبه تخریب است که با تصمیمی جمعی تسلیم ابدیت می‌شوند، نظیر: جنگ دنیاها.

آخرالزمان حادثه‌ای: نگاه اکشن با هاله‌هایی از پایان دنیا و نجات بخشی جسور که در مقابل تخریب دنیا با تکیه بر پدیده‌های طبیعی می‌ایستد. نظیر: اونجرز.

آخرالزمان وحشت: پایان دنیا با زمینه‌ای از اضطراب، ترس و وحشت با حضور موجوداتی است که که ممنوع‌خوارند و شتاب در ابتلای بشریت به این خوباعث نهایت دنیا می‌شود. نظیر: زامبی‌لند یا جنگ جهانی زامبی.

آخرالزمان کلاسیک: گونه‌ای از آخرالزمان دینی است که به بازتولید بخش‌هایی از اعتقاد به پایان دنیا مبتنی بر مشترکات ادیان، با بسترهای غربی و نگاه‌های مدرن به حیات انسان است.

۳. تقسیم‌بندی فیلم‌های سینمایی به لحاظ موضوع

از منظر تولید، فیلم‌های سینمایی آخرالزمانی را می‌توان به لحاظ موضوع به هفت دسته تقسیم‌بندی کرد:

عصرانه

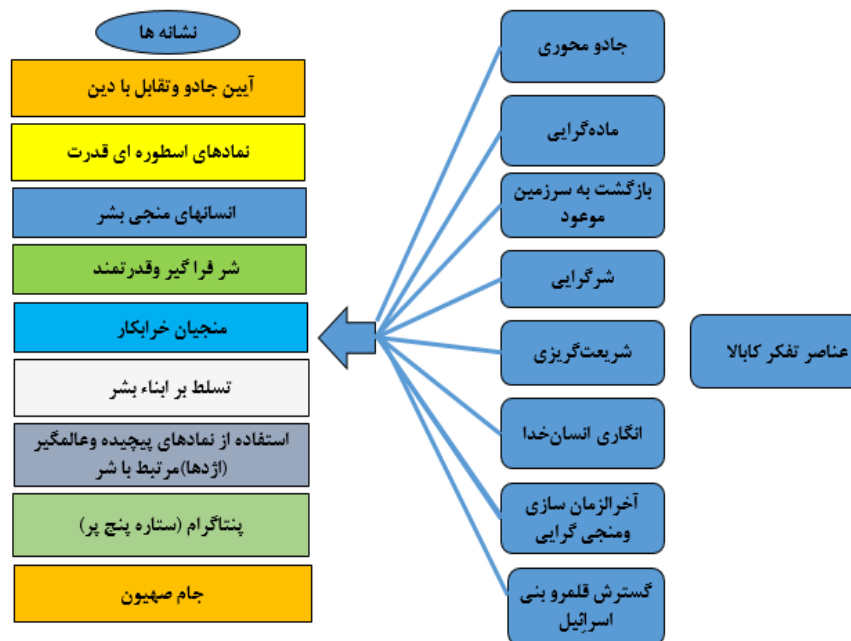
سال نهم، شماره ۲۴، زمستان ۱۳۹۶

حتی در انیمیشن‌های هالیوودی جهان روبه اتمام است و نجات بخشی ظهور کرده جهان را در واپسین لحظات نجات می‌دهد. در انیمیشن‌ها ناجیان گاه حیوان یا موجوداتی غیرطبیعی‌اند که از سرزمین‌های دیگر آمده‌اند. از ویژگی‌های منجی به شرح زیر است:

هدایت‌گری، دشمن‌ستیزی، عدالت‌طلبی، اقتدار، صلابت، مهربانی، درایت، شجاعت، هوشمندی، پایداری، زیبایی و... .

۴. عناصر تفکر کابالا

این عناصر در نمودار زیر نمایش داده شده است:

۵. روایت‌ها در سینمای هالیوود

مبلغان کابالا، درصدد از بین بردن مفاهیم اصیل دینی در اندیشه مخاطب خود هستند. لذا مخاطب را به سمت شبه معنویتی فرامی‌خوانند که نه بر پایه شریعت، بلکه بر پایه جادوست و بدین وسیله می‌کوشند روح خداگرای انسان را به سمت مفاهیم خود بکشانند و با جدا کردن چنگ انسان از عروة الوثقی توحید، او را در عمق تاریکی‌های جهل و جادو و خرافه، به استثمار مادی و معنوی خود درآورند. به این دلایل، سینمای

استراتژیک غرب در فیلم های اخیر خود، بر مبنای کابالا و ترویج جادو و خرافه و در پی آن کمرنگ ساختن خداگرایی تأکید جدی داشته است. در این تحقیق تلاش شده است تا روایت های سینمای هالیوود از جهان آخرالزمان شناسایی شده و براساس عناصر شناخته شده کابالا تقسیم بندی شود.

روایت	فیلم	عناصر کابالا	تصویر
پایان دنیا	جنگ جهانی زامبی جاده	پنتاگرام / سرزمین موعود جام صهیون	
منجی	ترمیناتور	انسان خدا انگاری	
پیشگو	۲۰۱۲ / هری پاتر	آیین کابالا / شریعت گریزی	
سرزمین موعود	مکس دیوانه	سرزمین توراتی	
شیطان	کنستانتین	جام صهیون، پنتاگرام	

روایت	فیلم	عناصر کابالا	تصویر
دجال	مردان ایکس	عددگرایی	
فرشته	کنستانتین	شرگرایی	
جدال خیر و شر	ارباب حلقه ها	نشانه های کابالا	
هدایت / راهنمایی	ماتریکس	جاودانگی / پوشش و شکل لباس	
نجات	شاگرد جادوگر	رموز جادو	

نتیجه‌گیری

امروزه، شبکه فرقه "برگ" از توکیوتا لندن و بوئنوس آیرس گسترده است و این سازمان دارای چهل دفتر در سراسر جهان می‌باشد. در سال ۲۰۰۲ دارایی فرقه برگ حدود ۲۳ میلیون دلار تخمین زده می‌شد ولی در سال ۲۰۰۴ تنها در لس‌آنجلس ۲۶ میلیون دلار ثروت داشت.

فرقه کابالا ادعا می‌کند که دارای سه میلیون عضو است. سازمان برگ خود را "فرادینی" می‌خواند و مدعی است که کابالا «فراتر از دین، نژاد، جغرافیا، زبان است» و با این تعبیر، درهای خود را به روی همگان گشوده است. اعضای فرقه، فیلیپ برگ را "راو" می‌خوانند. «راو» همان "رب" یا "ربای" یا "ربی" است که به خاخام‌های بزرگ یهودی اطلاق می‌شود. بسیاری از خاخام‌های سنت‌گرای یهودی، عقاید فیلیپ برگ و فرقه‌اش را منشأ گرفته از جادوگران و ساحران مصر باستان و حتی شیطان پرستی یا پآگانیسم دانستند. واقعیات نشان می‌دهد که برگ تنها نیست. کانون‌ها و رسانه‌های مقتدری در پی ترویج فرقه او هستند و مقالات جذاب و جانب‌دارانه درباره‌اش می‌نویسند. "کابالا هالیوود" را فرا گرفته است" عنوانی است که مدتهاست در این نشریات به چشم می‌خورد.

بسیاری از مشاهیر سینما و موسیقی جدید غرب، از پیر و جوان، به عضویت فرقه کابالا درآمده‌اند الیزابت تیلور مدونا، باربارا استریسند، دیان کیتون، دمی مور، استلا مک‌کارتنی، بریتنی اسپیرز، اشتون کوشر، ویونا رایدن، روزین بار، میک جاگر، پاریس هیلتون (وارث خانواده هیلتون، بنیان‌گذاران هتل‌های زنجیره‌ای هیلتون) و دیگران. حضور این افراد در سینمای غرب و هالیوود باعث جاذبه‌های بسیاری در جذب تماشاچیان به عناصری است که از طریق این هنرپیشه‌ها برای فرقه صهیونیستی کابالا و با سرمایه‌های تجار یهود تبلیغ می‌گردد. این عناصر در لایه لای تصاویر به شکل پنهان و آشکار با جاذبه‌های قهرمانان و منجی رواج داده می‌شود.

به صورت کلی می‌توان گفت که بهترین حربه زرسالارن و صهیونیست‌ها برای پر کردن خلا معنویت در قرن بیست و یکم، عرفان‌های انحرافی چون کابالا هستند و هالیوود و سایر ابزارهای تبلیغی غرب، به شدت به دنبال ترویج معناگرایی مبهم و انحرافی هستند. اما درباره تصوف یهودی، دیدن محصولات قبالیایی هالیوود و رمان‌های کابالیستی، تأثیرات منفی بسیاری را بر جا می‌گذارد. در این مقاله تلاش شده است که به روایت تعدادی از این فیلم‌های سینمایی در مورد کابالیسم در یهود پرداخته شود.

منابع

- ابوغنیمه، زیاد، *یهود در فرهنگ، تبلیغات و رسانه‌های غرب*، ترجمه: عبدالفتاح احمدی، تهران: مؤسسه فرهنگی و پژوهشی ضیاء اندیشه، ۱۹۸۹.
- احمدوند، شجاع؛ عزیزخانی، احمد، «آخرالزمان در نگاه مکتب صهیونیسم مسیحی»، *فصل‌نامه علمی-پژوهشی مشرق موعود*، سال چهارم، شماره ۱۴، ۱۳۸۹.
- آنه ماری، شیمیل، *راز اعداد*، ترجمه: فاطمه توفیقی، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۸۹.
- تامسن، کریستسن؛ بوردول، دیوید، *تاریخ سینما*، ترجمه: روبرت صافاریان، تهران: نشر مرکز، ۱۳۹۳.
- شوالیه، ژان؛ گربران، آلن، *فرهنگ نمادها*، ترجمه: سودابه فضایی، تهران: جیحون، ۱۲۸۸.
- شولم، گرشوم، *جریان‌ات بزرگ در عرفان یهودی*، ترجمه: فریدالدین رادمهر، تهران: نیلوفر، ۱۳۸۵.
- صدر، سید محمدباقر، *مهدویت در پرتو خرد*، ترجمه: سعید عطاریان، قم: زائر، ۱۳۸۹.
- صفاتاج، مجید، *صهیونیسم و رسانه*، تهران: سفیر اردهال، ۱۳۸۷.
- طاهری، سید مهدی، «انقلاب و انتظار: تحلیلی بر زمینه‌سازی انقلاب جهانی حضرت مهدی علیه السلام در انقلاب اسلامی ایران»، *مجله زمانه*، شماره ۸۶ و ۸۷، ۱۳۸۸.
- فرج‌نژاد، محمدحسین، *اسطوره‌های صهیونیستی در سینما*، تهران: هلال، ۱۳۸۸.
- کریمی نیا، محمد مهدی، «انتظار موعود در آیین یهود»، *مجله رواق اندیشه*، شماره ۲۷، ۱۳۸۲.
- گلسرخ، ایرج، *تاریخ جادوگری*. تهران: انتشارات علم، ۱۳۷۷.
- محسنی نژاد، مهدی، *هنجارها در سه کتاب مقدس*، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۲.
- مطهری، مرتضی، *قیام و انقلاب مهدی از دیدگاه فلسفه تاریخ*، تهران: صدرا، ۱۳۷۳.
- مهدیان، حفیظه؛ فرج‌نژاد، محمدحسین، «بررسی انتقادی کابالیزم در سینمای هالیوود»، *مجله معرفت فرهنگی اجتماعی*، سال پنجم. فصل پاییز. شماره چهارم. ۱۳۹۳.
- وایدا، ژرژ، «عرفان یهود»، ترجمه: احمد رضا مفتاح، *هفت آسمان*، شماره ۱۱، ۱۳۸۰.
- یحیی، هارون، *فراماسونری جهانی*، ترجمه: سید داود میرترابی، تهران: انتشارات المعی، ۱۳۸۵.